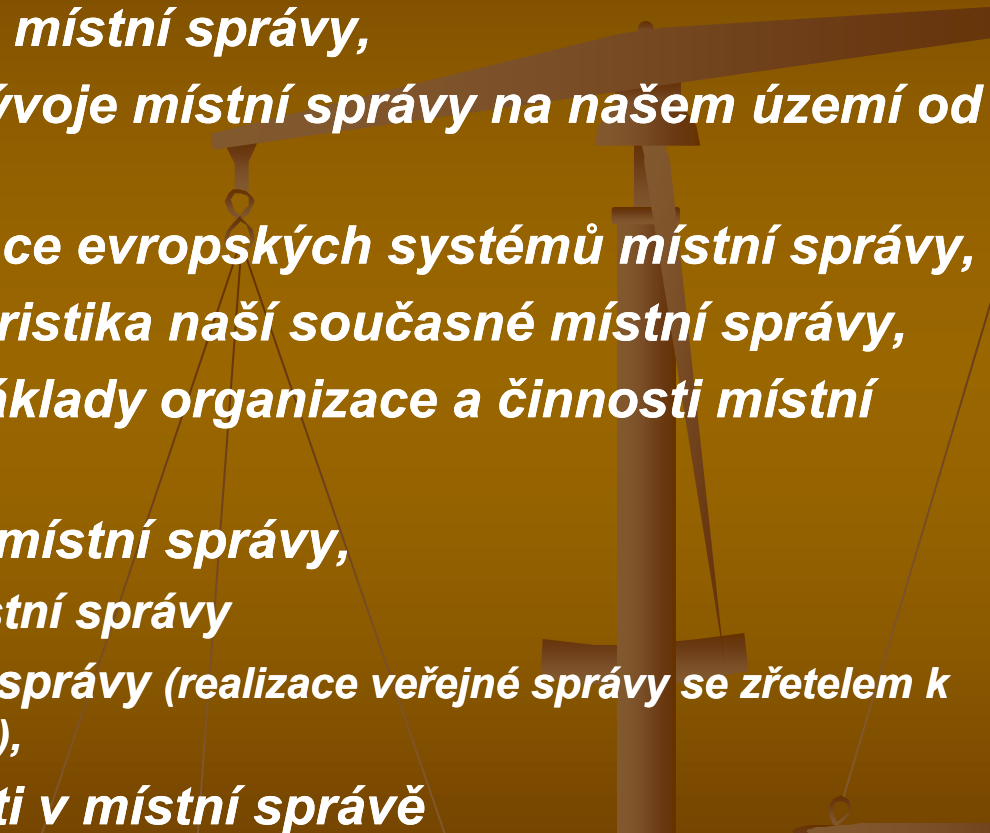

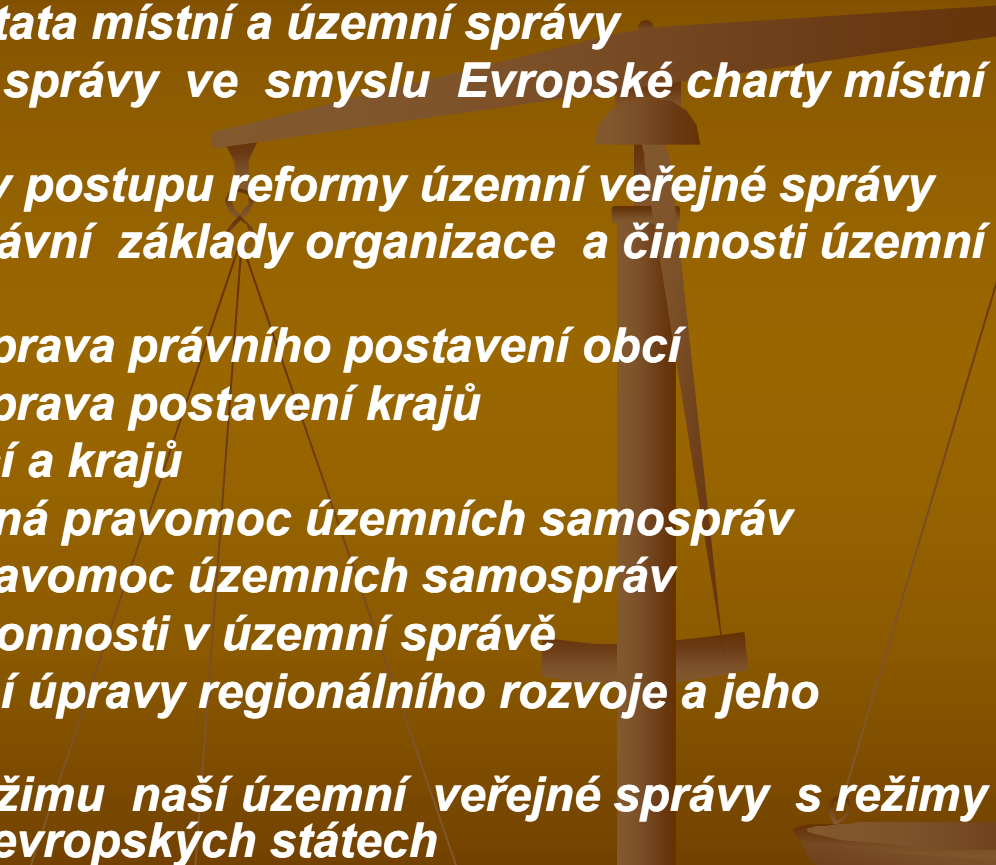
MÍSTNÍ SPRÁVA I.

Osnova předmětu

- *pojem a podstata místní správy,*
 - *charakteristika vývoje místní správy na našem území od pol. 19. stol.,*
 - *principy organizace evropských systémů místní správy,*
 - *pojem a charakteristika naší současné místní správy,*
 - *ústavně právní základy organizace a činnosti místní správy,*
 - *zákonná úprava místní správy,*
 - *organizace místní správy*
 - *činnost místní správy (realizace veřejné správy se zřetelem k její místní úrovni),*
 - *záruky zákonnosti v místní správě*
-

Tematické okruhy písemných seminárních prací

- *pojmem a podstatu místní a územní správy*
 - *režim místní správy ve smyslu Evropské charty místní samosprávy*
 - *dosažený stav postupu reformy územní veřejné správy*
 - *ústavně právní základy organizace a činnosti územní správy*
 - *zákonná úprava právního postavení obcí*
 - *zákonná úprava postavení krajů*
 - *vztahy obcí a krajů*
 - *normotvorná pravomoc územních samospráv*
 - *sankční pravomoc územních samospráv*
 - *záruky zákonnosti v územní správě*
 - *základy právní úpravy regionálního rozvoje a jeho podpory*
 - *komparace režimu naší územní veřejné správy s režimy ve vybraných evropských státech*
-

■ **Studijní prameny**

- ***Průcha, P., Schelle, K.: Základy místní správy, Brno, Iuridica Brunensia, 1995***
- ***Koudelka, Z.: Samospráva, Linde Praha, 2008***
- ***Koudelka, Z., Ondruš, R., Průcha, P.: Zákon o obcích, komentář, 4. doplněné a přepracované vydání, Linde Praha, 2009***
- ***Kopecký, M.: Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva, Wolters Kluwer ČR, a.s., Praha 2010***
- ***Místní správa v liberálních demokraciích : úvodní náčrt. Edited by J. A. Chandler, Translated by Jan Svatoň - Soňa Skulová, Brno, Doplněk, 1998***
- ***další prameny aktuálně zadávané ve výuce***
- ***platná právní úprava, související judikatura***

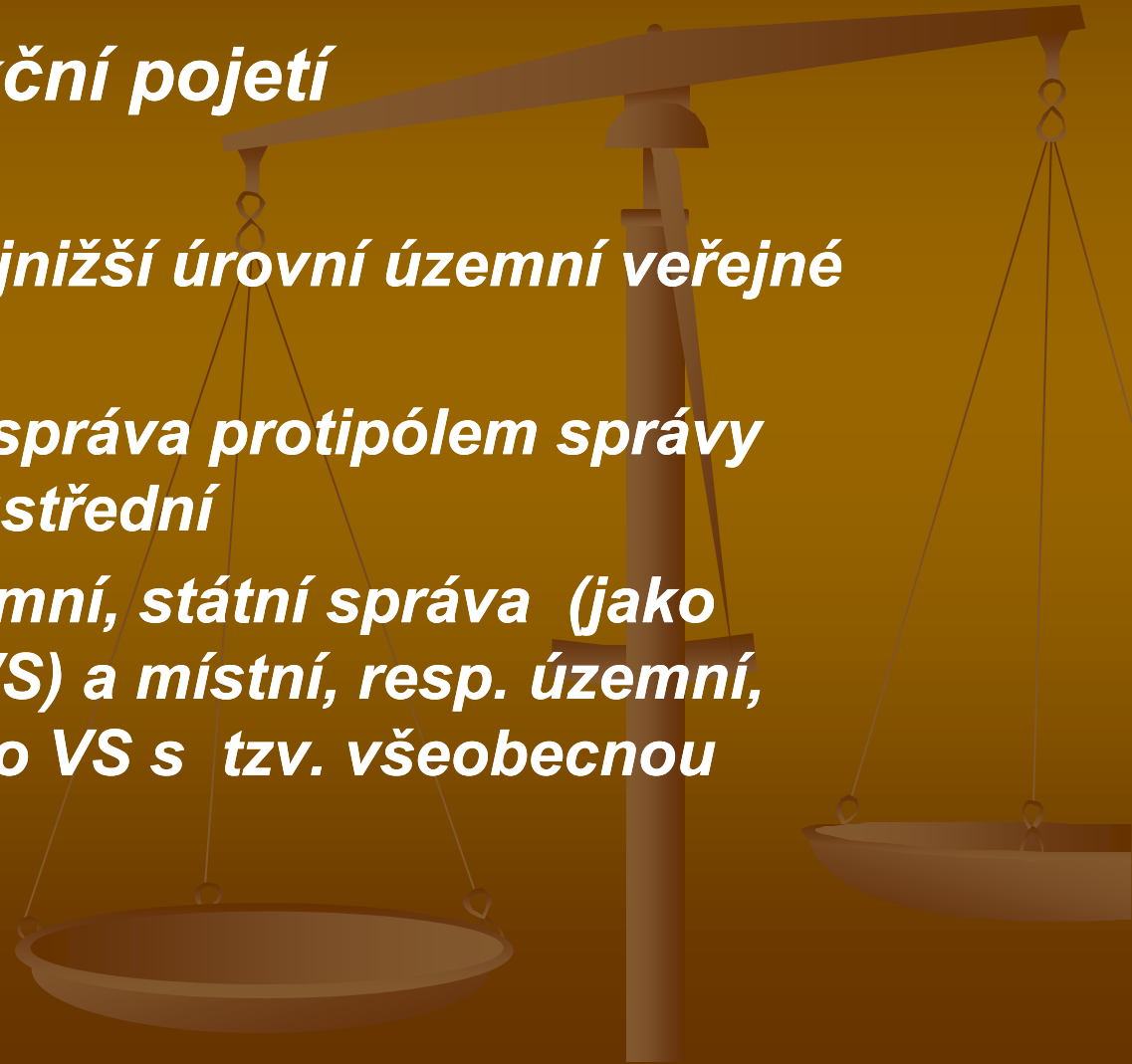
■ **Ukončení předmětu**

- ***Předmět se ukončuje kolokviem. Podmínkou je, mimo absolvování výuky, zpracování, prezentace a odevzdání seminární práce (v rozsahu cca 6 – 8 stran) na zvolené téma (subtéma) z tematických okruhů (příp. z osnovy předmětu), dle vlastního výběru zpracovatele.***

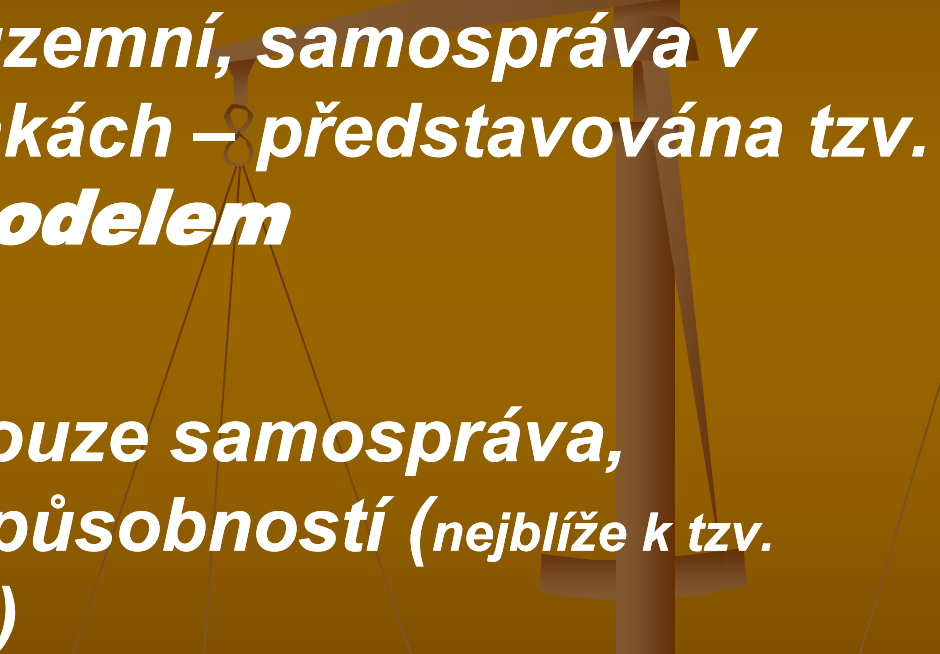
1. POJEM A PODSTATA MÍSTNÍ SPRÁVY a její místo či vymezení v rámci institutu veřejné správy

Organizační a funkční pojetí

- ***místní správa nejnižší úrovní územní veřejné správy***
- ***místní a územní správa protipólem správy centrální, resp. ústřední***
- ***místní, resp. územní, státní správa (jako specializovaná VS) a místní, resp. územní, samospráva (jako VS s tzv. všeobecnou působností)***

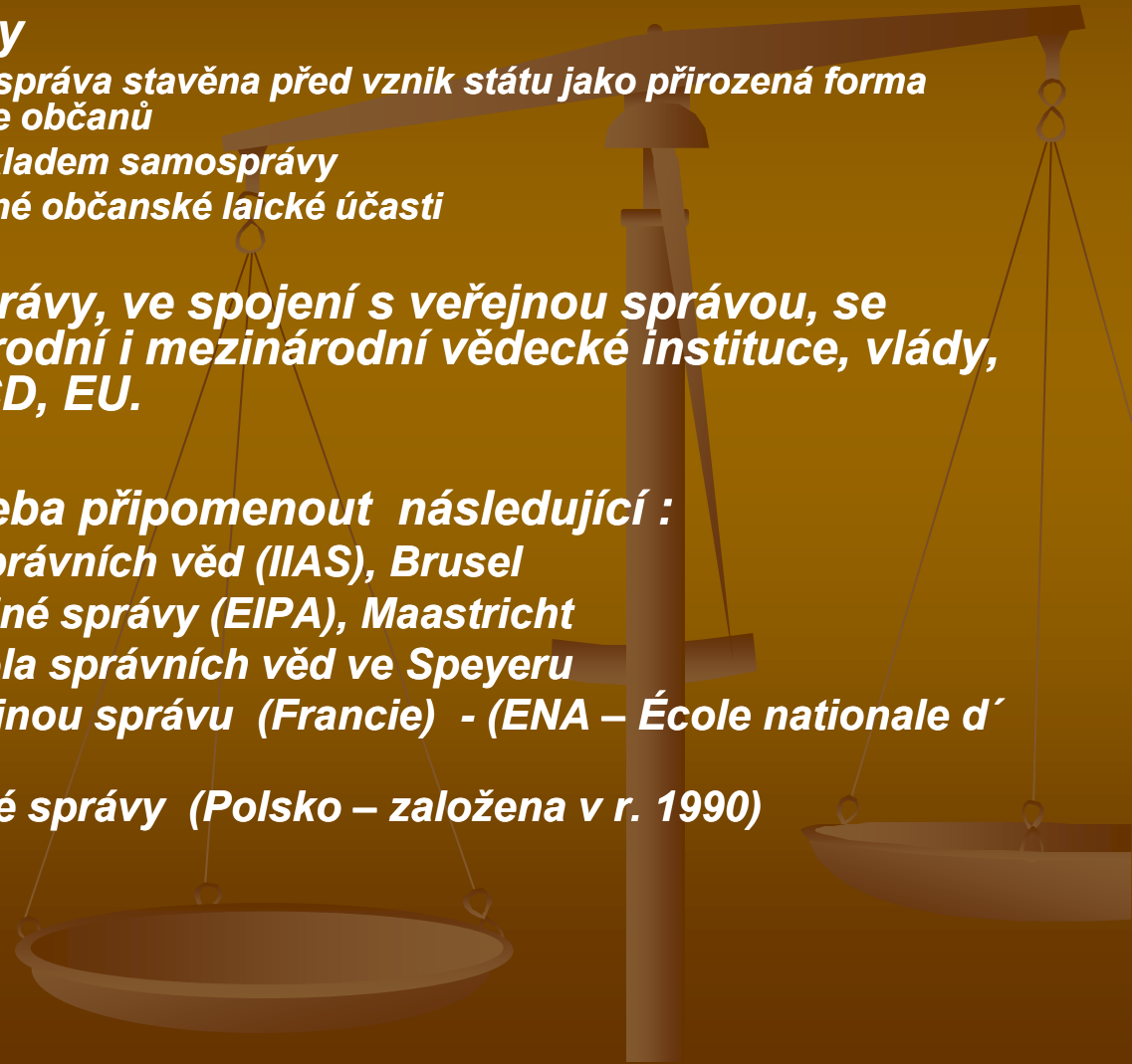

MÍSTNÍ, resp. ÚZEMNÍ, SAMOSPRÁVA

- *místní, resp. územní, samospráva v našich podmínkách – představována tzv. smíšeným modelem*
 - *organizačně pouze samospráva, s přenesenou působností (nejblíže k tzv. rakouskému modelu)*
-

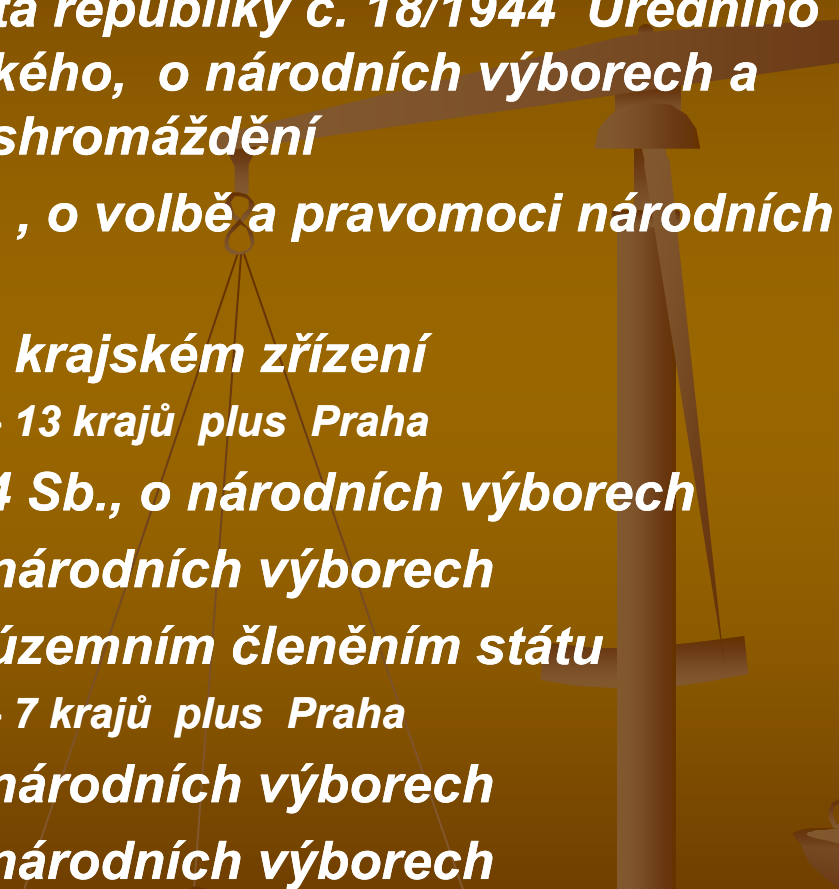
MÍSTNÍ A ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA JAKO PŘEDMĚT ZÁJMU VĚDY A STUDIA

- **Výchozí teorie samosprávy**
 - *přírozenoprávní – samospráva stavěna před vznik státu jako přirozená forma pospolitostní organizace občanů*
 - *státoprávní – stát je základem samosprávy*
 - *politická – základ v pouhé občanské laické účasti*
- **Problémy územní samosprávy, ve spojení s veřejnou správou, se zabývají vysoké školy, národní i mezinárodní vědecké instituce, vlády, orgány Rady Evropy, OECD, EU.**
- **Z institucí je jmenovitě třeba připomenout následující :**
 - *Mezinárodní ústav správních věd (IIAS), Brusel*
 - *Evropský ústav veřejné správy (EIPA), Maastricht*
 - *Německá vysoká škola správních věd ve Speyeru*
 - *Státní škola pro veřejnou správu (Francie) - (ENA – École nationale d'administration)*
 - *Národní škola veřejné správy (Polsko – založena v r. 1990)*

2. CHARAKTERISTIKA VÝVOJE MÍSTNÍ SPRÁVY NA NAŠEM ÚZEMÍ

- **období před vznikem samostatného československého státu - Stadionovo prozatímní obecní zřízení – č. 170/1849** – „*Die Grundfeste des freien Staates ist die freie Gemeinde*“ (Základem svobodného státu je svobodná obec.)
- **období I. republiky, po válce do r. 1949 - důraz na obecní samosprávu**
- **1949 – 1989 - místní správa ve formě správy státní (soustava „národních výborů“)**
- **od r. 1990 - revitalizace územní samosprávy, demokratická transformace, reforma a modernizace**

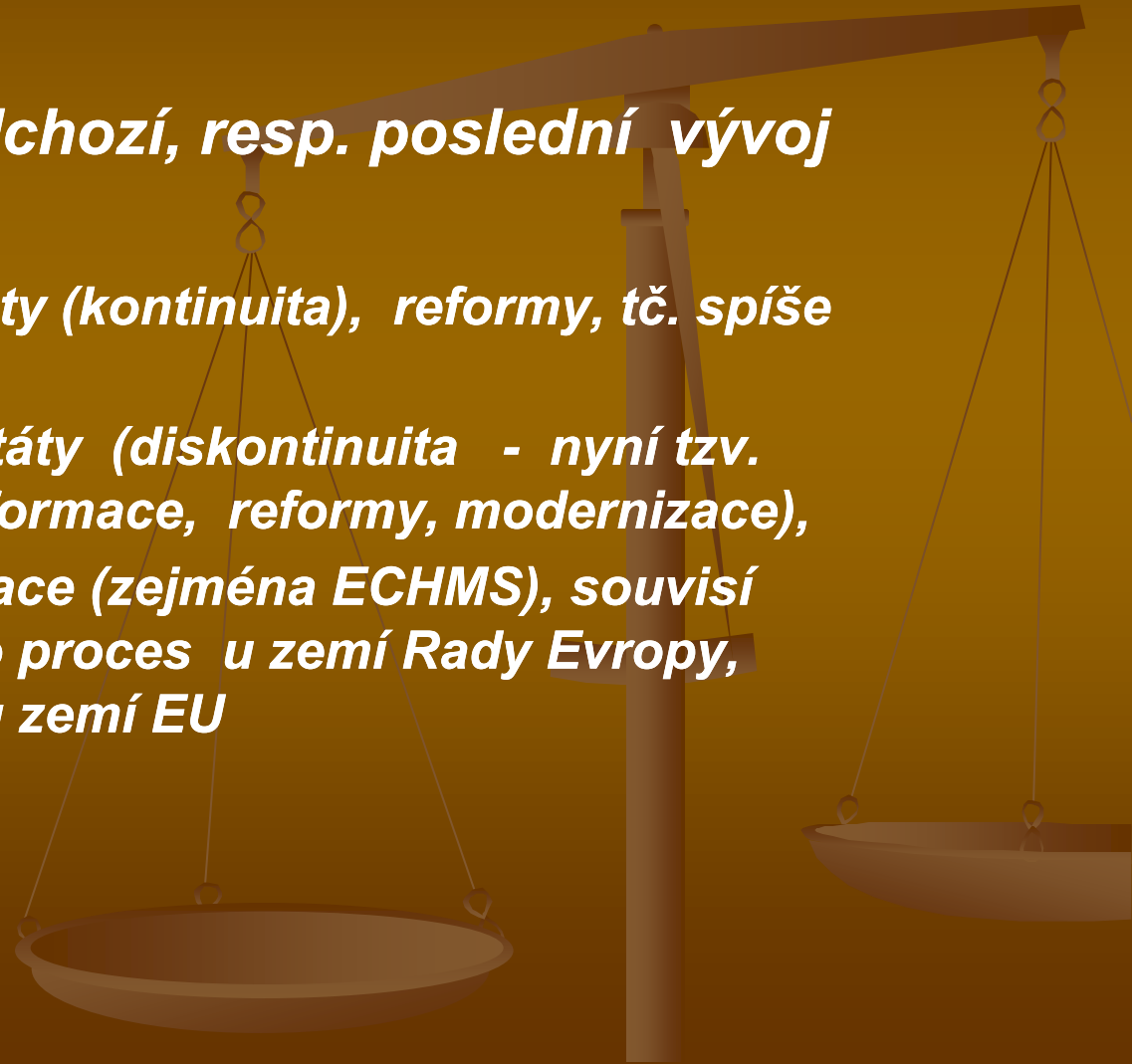
-
- **ústavní dekret presidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění**
 - **vl. nařízení č. 5/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů**
 - **zákon č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení**
 - **na území dnešní ČR – 13 krajů plus Praha**
 - **ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech**
 - **zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech**
 - **zákon č. 36/1960 Sb., o územním členěním státu**
 - **na území dnešní ČR – 7 krajů plus Praha**
 - **zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech**
 - **zákon č. 71/1967 Sb., o národních výborech**

3. *PRINCIPY (MODEL) ORGANIZACE EVROPSKÝCH SYSTÉMŮ MÍSTNÍ SPRÁVY*

- *smíšený - německý (pův. pruský, později tzv. rakouský model (většina evropských zemí - Německo, Rakousko, Belgie, Holandsko, Itálie, Polsko, Slovensko, Maďarsko, severské země)*
- *dělený - nejbližší k tzv. francouzskému modelu (dnes se již blíží smíšenému modelu)*
- *výlučně samosprávný (self government) – (na základní úrovni – obce) – anglický, resp. anglosaský model (na vyšších úrovních (okresy, hrabství), také státní správa – kombinace samosprávy a státní správy*

4. POJEM A CHARAKTERISTIKA NAŠÍ SOUČASNÉ MÍSTNÍ SPRÁVY VÝCHODISKA SOUČASNÉHO STAVU

- **bezprostředně předchozí, resp. poslední vývoj**
 - **západoevropské státy (kontinuita), reformy, tč. spíše modernizace**
 - **východoevropské státy (diskontinuita - nyní tzv. demokratická transformace, reformy, modernizace),**
 - **společné - europeizace (zejména ECHMS), souvisí s modernizací, tento proces u zemí Rady Evropy, intenzivnější však u zemí EU**

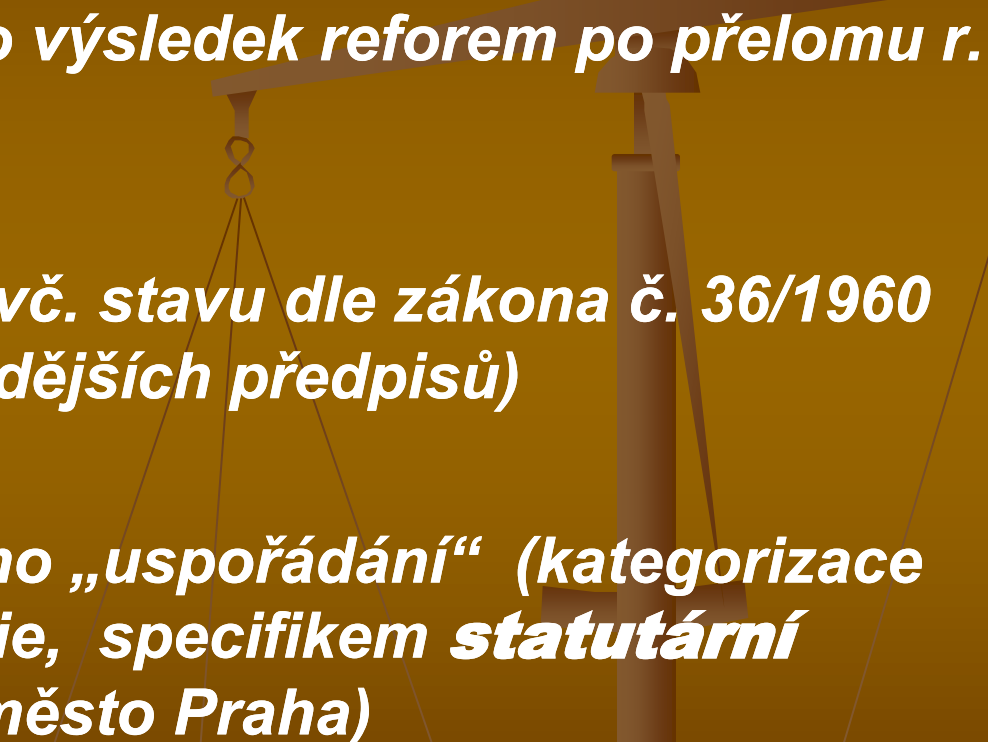
EVROPSKÁ CHARTA MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY

(sdělení MZV ČR č. 181/1999 Sb.)

- *je dokumentem Rady Evropy, který byl přijat (podepsán prvními státy) v říjnu 1985 ve Štrasburku, a který nabyl platnosti po předepsané ratifikaci stanoveným minimálním počtem členských států k 1.9.1988*
- *Česká republika Evropskou chartu místní samosprávy podepsala v květnu 1998 a po její ratifikaci se Charta stala pro Českou republiku platnou dnem 1.9.1999*
- *upravuje základní otázky postavení a poslání místní samosprávy, a to :*
 - *ústavní a zákonné základy místní samosprávy,*
 - *pojem místní samosprávy a tzv. rozsah místní samosprávy,*
 - *ochrana hranic místních správních jednotek,*
 - *správní struktury a zdroje k plnění úkolů místních společenství,*
 - *podmínky výkonu odpovědnosti na místní úrovni,*
 - *institut dozoru nad činností místních společenství,*
 - *finanční zdroje místních společenství,*
 - *právo místních společenství se sdružovat,*
 - *soudní ochrana místní samosprávy*

- Ústavní soud ve spojení s Chartou poukázal na limity svobody územní samosprávy, a to když v nálezu ze dne 5.2.2003, sp.zn. Pl. ÚS 34/02 uvedl:
 - *Český ústavní standard místní samosprávy je doplněn a obohacen standardem, který vyplývá z mezinárodních závazků České republiky, jmenovitě Charty místní samosprávy.*
 - *Charta není klasickou smlouvou o lidských právech, netýká se jednotlivců, nýbrž společenství občanů, zakládá kolektivní práva. Z toho vyplývají zvláštnosti jejího výkladu a aplikace. Pravidla jí vyjádřená, která tvoří evropský standard místní samosprávy, jsou stěží přímo uplatnitelná (self-executing).*
 - *Práva zaručená Chartou územní samosprávě smluvních stran jsou rámcová. Charta sama v řadě ustanovení počítá s podrobnou vnitrostátní právní úpravou, která zajistí představuje meze, ve kterých se územní samospráva bude pohybovat. Rozhodně nezaručuje úplnou svobodu územní samosprávy. Ta není evropskou tradicí.*
 - *Zákony, popř. další předpisy podle volby a tradice smluvních stran mohou podrobně vymezovat okruh záležitostí spravovaných územní samosprávou včetně těch, které má samospráva za povinnost sledovat, její organizaci včetně podoby a postavení jednotlivých orgánů, určovat rámeček pro hospodaření, přiznávat majetek a její finanční zdroje.*
 - *Už vůbec Charta nečiní z územní samosprávy svrchovaná tělesa blížíci se státům.*

SOUČASNÝ STAV MÍSTNÍ A ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

- *obce, kraje - jako výsledek reformy po přelomu r. 1989/90*
 - *územní členění (vč. stavu dle zákona č. 36/1960 Sb., ve znění pozdějších předpisů)*
 - *specifika obecního „uspořádání“ (kategorizace obcí – tři kategorie, specifikem **statutární města** a hlavní město Praha)*
-

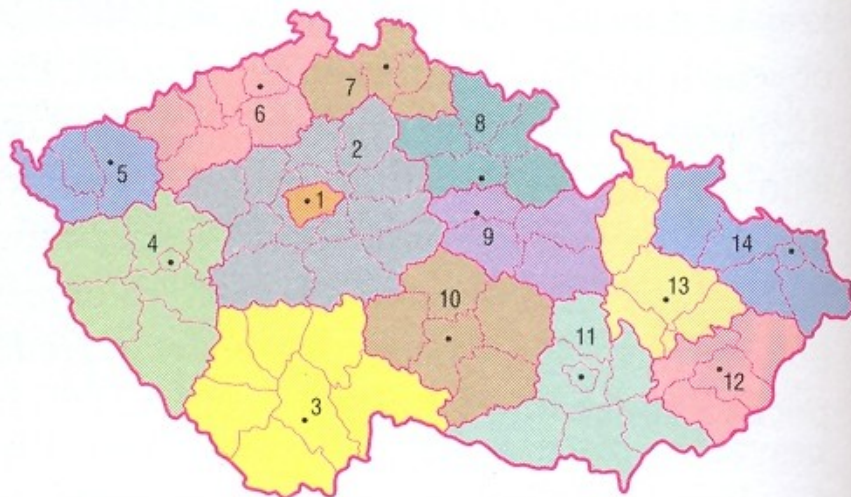
ÚZEMNĚSPRÁVNÍ ČLENĚNÍ 1960–1990

8 krajů, 75 okresů

1. HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	5. SEVEROČESKÝ
2. STŘEDOČESKÝ	6. VÝCHODOČESKÝ
3. JIHOČESKÝ	7. JIHOMORAVSKÝ
4. ZÁPADOČESKÝ	8. SEVEROMORAVSKÝ

ÚZEMNĚSPRÁVNÍ ČLENĚNÍ 2000

14 VÚSC, 76 okresů

1. PRAHA	3. JIHOČESKÝ	7. LIBERECKÝ	11. JIHOMORAVSKÝ
2. STŘEDOČESKÝ	4. PLZEŇSKÝ	8. KRÁLOVÉHRADECKÝ	12. ZLÍNSKÝ
	5. KARLOVARSKÝ	9. PARDUBICKÝ	13. OLOMOUCKÝ
	6. ÚSTECKÝ	10. VYSOČINA	14. MORAVSKOSLEZSKÝ

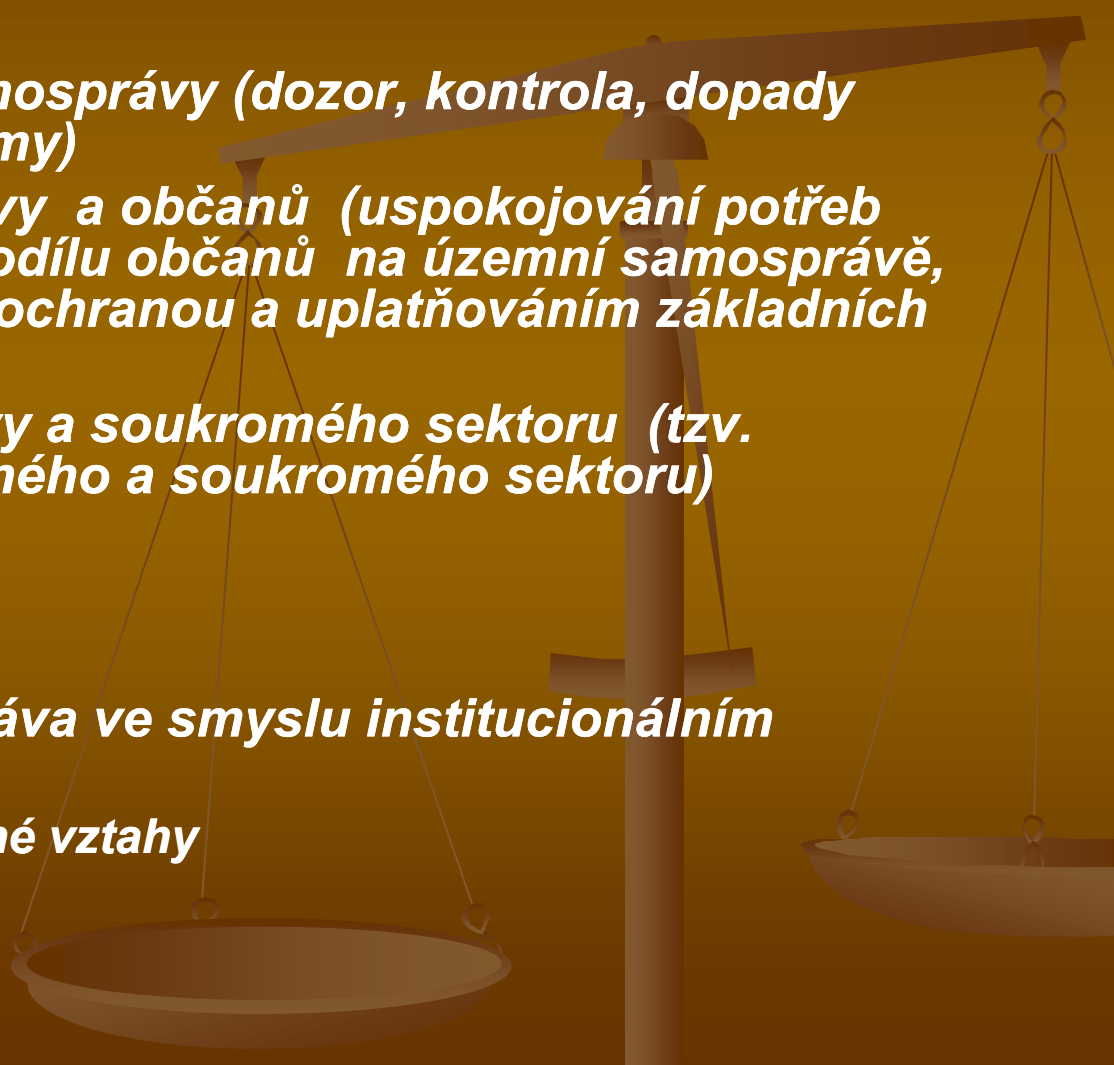
PROBLÉMY K ŘEŠENÍ

■ *v poloze vnější*

- *vztah státu a samosprávy (dozor, kontrola, dopady regulatorní reformy)*
- *vztah samosprávy a občanů (uspokojování potřeb občanů, formy podílu občanů na územní samosprávě, vše ve spojení s ochranou a uplatňováním základních práv a svobod)*
- *vztah samosprávy a soukromého sektoru (tzv. partnerství veřejného a soukromého sektoru)*

■ *v poloze vnitřní*

- *územní samospráva ve smyslu institucionálním*
 - *úrovňovost*
 - *počty, vzájemné vztahy*

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

